

Richard Wagner

PARSIFAL

The Art of Clemens Krauss vol. III

George London *Amfortas* **Josef Greindl** *Titirel* **Ludwig Weber** *Gurnemanz* **Ramon Vinay** *Parsifal*
Hermann Uhde *Klingsor* **Martha Mödl** *Kundry* **Rita Streich, Erika Zimmermann, Hetty Plümacher, Anna Tassopoulos, Gerda Wismar, Gisela Litz** *Zauberblumenmädchen*

Koor en orkest van de Bayreuther Festspiele o.l.v. Clemens Krauss.

Koorinstudering: Wilhelm Pitz. Opname: Bayreuth 1953

ARLECCHINO ARL A18-A21 Totale duur 234'56"

Een concurrent voor Knappertsbusch 1951

Het centrale deel van Parsifal is de tweespraak tussen Kundry en Parsifal in de 2de akte. Me dunkt dat hier meer dan één echo weerklinkt van het grote liefdesduet tussen Brünnhilde en Siegfried in de 3de akte van *Siegfried*. Nochtans is de context gans anders. Het zijn niet alleen textuele en muzikale herinneringen aan *Siegfried*, maar ook de unieke stem van Martha Mödl, die mij doen denken aan Furtwänglers magistrale Siegfried uit hetzelfde jaar als deze Parsifal onder Krauss.

Zowel Furtwängler als Krauss hadden Arthur Nikisch als groot voorbeeld. Inderdaad, geniale intuïties, gebaseerd op minutieuze partituurstudie kenmerken hun beider interpretaties. Parsifal, het meest monumentale symfonische adagio uit de muziekgeschiedenis, stelt wel heel uitzonderlijke tempo-problemen aan de dirigent. Krauss draait er zijn hand niet voor om: met alle details wordt rekening gehouden (ook met de later door Mottl op Wagners advies aangebrachte aanduidingen); zelfs de meest hiëratische fragmenten worden onder Krauss' directie a.h.w. geëlektriseerd. De Kundry van **Mödl** ligt mij zeer nauw aan het hart. Al wordt ze niet tot de absolute top der Wagnersopranen gerekend, iets in haar stem doet mij haar verkiezen boven bijv. Flagstad. Ik denk dat het haar menselijkheid is. Flagstad zong moeiteloos alle hoge tonen die Wagner schreef, bij Mödl lijkt het soms pijn te doen. Ik ruil graag Flagstads trefzekere perfectie in tegen Mödls tragische kwetsbaarheid. Wieland Wagner bewonderde haar vooral omwille van haar groot acteertalent ondanks haar niet altijd trefzekere stem. Dit laatste wil ik persoonlijk trouwens relativeren, ik heb Mödl nooit een ernstige uitschuiver horen maken. Zij is in ieder geval perfect in haar rol als gekweld en hitsig 'Zauberweib'.

De titelrol wordt gezongen door de Chileen **Ramon Vinay**. Ik ken deze zanger vooral als een indrukwekkende Otello onder Furtwängler op de Salzburger Festspiele van 1951. Zijn stem, zuiver en hard als edelstaal, geeft ons een overrompelende Parsifal, zowel als naïeve knaap in de eerste en tweede (gedeeltelijk) akte, maar ook als zelfverzekerde en nieuw gezalfde koning van de graalburcht in de derde akte. Het verbaast mij geenszins dat deze zanger debuteerde als bariton en eerst op zijn dertigste overging tot het heldentenor-repertoire. Zijn partij in de grote scène met Kundry in de 2de akte wordt de luisteraar a.h.w. rechtstreeks in het brein gegrift: trefzeker en expressief, op de rand van het visio-

naire. Hij is een geknipte tegenspeler voor Mödl, met wie hij trouwens in 1952 onder Karajan een pakkende Tristan zong.

De Gurnemanz van **Ludwig Weber** is meer dan adequaat. De figuur van deze oude graalridder is nogal stereotiep: hij is het nobele en vergeestelijkte type. Waarschijnlijk werd hij door Wagner gezien als tegenpool tegenover de gekweld en soms hysterische karakters van Amfortas en Kundry. Gurnemanz lijkt met beide personages een vertrouwensrelatie te hebben. Webers stemkwaliteiten passen uitstekend bij deze rol.

De Amfortas van **George London** misstaat evenmin in deze sublieme uitvoering. Hij weet zeer goed de kwellingen en hysterie van zijn personage weer te geven. Daarbij offert hij de zuivere muzikaliteit nooit aan toneelmatige overdrijvingen.

De grote Wagnerbas **Josef Greindl** draagt zijn schitterend steentje bij tot deze onvergetelijke Parsifal in de rol van de oude Titirel. De booswicht Klingsor wordt gezongen door **Herman Uhde**. Hij slaagt er, met zijn ervaring als spookachtige Holländer, zeer goed in om het demonische en wraakzuchtige karakter van de gedege-nereerde Graalridder te treffen. Ook niets dan goeds over de overige solisten, de schildknappen, ridders en bloemenmeisjes: puik werk en perfect ensemblespel. Deze Parsifal doet dat andere wonder, Knappertsbusch' interpretatie uit 1951, zware concurrentie aan. Daarbij is de technische kwaliteit van de opname zeer goed.

Alfons Govaerts